

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa M.S.
przeciwko E.O.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 21 maja 2019 r., sygn. akt I ACa [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. przyznaje r. pr. M.J. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] wynagrodzenie w kwocie 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych), w tym należny podatek VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda M.S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 maja 2019 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano m.in. że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy w świetle dyspozycji art. 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 160; dalej: pr. weksl.) i faktu, że wadliwość stosunku podstawowego nie prowadzi do nieważności weksla, i to bez względu na przyczynę i zakres wadliwości, cecha abstrakcyjności weksla nie powinna być nadrzędną wobec zarzutu braku chęci zaciągnięcia zobowiązania czy zarzutów wynikających z prawa materialnego (cywilnego) stosunku podstawowego oraz czy w świetle dyspozycji art.

17 pr. weksl. wystawca weksla - w braku skutecznych zarzutów wekslowych - może skutecznie przeciwstawiać zarzuty oparte na jego stosunkach osobistych z wierzycielem, czy zarzuty dotyczące stosunku podstawowego, nawet jeśli wszystkie były mu znane w momencie wystawienia weksla i podpisywania umowy wekslowej, a podstawa żadnego z zarzutów nie powstała później.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, tzn. jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie jego wyjaśnienie powinno być niezbędne dla rozstrzygnięcia danej sprawy i pozostawać w związku z podstawą faktyczną i prawną wyroku (zob. postanowienia SN z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, niepubl., i z dnia 3 lutego 2012 r. II UK 271/11, niepubl.).

Skarżący nie sformułował zagadnień prawnych w sposób wystarczający dla stwierdzenia ich doniosłości i potrzeby merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej. Przedstawiona kwestia nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym skonstruowanie zagadnienia prawnego następuje przez przedstawienie pytań „do rozstrzygnięcia”, czyli pytań, których konstrukcja powoduje, że rozstrzygnięcie zagadnienia następuje przez wybór towarzyszącej mu odpowiedzi (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CZP 2/00, OSNC 2000, nr 11, poz. 200). Kwestia przedstawiona w skardze kasacyjnej w istocie sprowadza się do wniosku o przedstawienie przez Sąd Najwyższy wytycznych odnośnie do rozstrzygnięcia sprawy, nie zaś wyjaśnienia zagadnienia prawnego.

Wskazane w skardze kasacyjnej zagadnienia prawne w rzeczywistości stanowi pytanie o prawidłowość zastosowania przez Sąd II instancji przepisów prawa, na tle wskazanych przez ten Sąd okoliczności faktycznych, nie w pełni zgodnych z ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W związku z tym, przedstawione pytania stanowią w istocie polemikę z ustaleniami

faktycznymi i oceną prawną Sądu II instancji oraz próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd II instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. O ile art. 17 pr. weksl. wyklucza możliwość podnoszenia przez dłużnika wobec posiadacza zarzutów opartych na osobistych stosunkach dłużnika wekslowego z wystawcą lub z poprzednimi posiadaczami, to ten przepis dotyczy weksli *in blanco* zupełnych w chwili nabycia; w przeciwnym razie stosuje się art. 10 pr. weksl. (zob. np. wyrok SN z dnia 23.10.2008 r., V CSK 71/08, niepubl.). Innymi słowy, ograniczenia w podnoszeniu zarzutów, przewidziane w art. 17 pr. weksl. stają się aktualne dopiero wówczas, gdy doszło do przeniesienia weksla na zasadach prawa wekslowego (zob. np. wyroki SN: z dnia 7.5.2004 r., III 563/02, OSNC 2005, nr 5, poz. 88, i z dnia 5 lipca 2007 r. II CSK 160/07, niepubl.). Tak więc w stosunku między stronami pozwana mogła podnieść zarzuty w najszerszym zakresie (obiektywne i subiektywne). Sądy obu instancji rozważyły te zarzuty, nie było zatem podstaw do przyjęcia, że w sprawie wystąpiło istotne zagadnienie prawne w przywołanym rozumieniu.

Reasumując, skarżący nie sformułował zagadnienia odpowiadającego wskazanym wyżej wymaganiom. Podniesiona przez skarżącego podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej nie spełnia bowiem przesłanki istotnego zagadnienia prawnego w powyższym rozumieniu. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie wskazał z czym wiązać się ma podnoszone zagadnienie, a zatem zagadnienie nie spełnia wymogów wynikających z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego (zob. postanowienie SN z dnia 26 marca 2019 r., I UK 101/18, niepubl.). W konsekwencji w „uzasadnieniu” wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zaprezentowanemu przez powoda brakuje jurydycznego wyводу, na okoliczność dowiedzenia zasadności przyjęcia tego wniosku. Fakt ten czyni w efekcie bezskutecznym wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach pełnomocnika z urzędu orzeczono na podstawie § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 68), z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r. (SK 66/19, Dz.U. z 2020 r., poz. 769), a więc przy uwzględnieniu § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).